



**HRVATSKI SABOR**

KLASA: 014-01/13-01/03

URBROJ: 65-13-02

Zagreb, 24. listopada 2013.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA  
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA  
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Prijedlog odluke o raspisivanju državnog referenduma***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora, sukladno odredbi članka 60. Poslovnika, dostavio Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, aktom od 24. listopada 2013. godine.

Za izvjestitelja na sjednici Hrvatskoga sabora Odbor je odredio zastupnika Peđu Grbina, predsjednika Odbora.

**PREDSJEDNIK**

**Josip Leko**

Odbor za Ustav, Poslovník  
i politički sustav  
Klasa: 014-01/13-01/04  
Urbroj: 6521-1-13-08  
Zagreb, 24. listopada 2013.

**PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA**

Na temelju članka 60. Poslovníka Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, broj 81/13.), Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav podnosi Prijedlog odluke o raspisivanju državnog referenduma.

Za izvjestitelja na sjednici Hrvatskoga sabora Odbor je odredio zastupnika Peđu Grbina, predsjednika Odbora.

**PREDSJEDNIK ODBORA**

Peđa Grbin

Na temelju članka 81. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst) i članka 3. Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ br. 33/96, 92/2001, 44/2006, 58/2006, 69/2007. i 38/2009), Hrvatski sabor na sjednici održanoj dana \_\_\_\_\_ donio je

## **ODLUKU O RASPISIVANJU DRŽAVNOG REFERENDUMA**

### I.

Hrvatski sabor raspisuje državni referendum u Republici Hrvatskoj radi donošenja odluke o referendumskom pitanju utemeljenom na Zahtjevu za raspisivanje državnog referenduma Građanske inicijative „U ime obitelji“ da se pristupi promjeni Ustava Republike Hrvatske, na način da se u Ustav Republike Hrvatske unese definicija braka kao životna zajednica žene i muškarca.

### II.

Na državnom referendumu birači će odgovoriti na sljedeće pitanje:

Jeste li za to da se u Ustav RH unese odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca?

ZA

PROTIV

### III.

Dana 14. lipnja 2013. godine Hrvatski sabor je zaprimio Zahtjev za raspisivanje državnog referenduma Građanske inicijative „U ime obitelji“ kojim se traži da se raspiše državni referendum radi promjene Ustava Republike Hrvatske, na način da se u Ustav Republike Hrvatske unese definicija braka kao životna zajednica žene i muškarca, uz koji su zahtjev dostavljeni potpisi birača koji traže raspisivanje referenduma.

Na zahtjev Hrvatskog sabora izvršena je provjera broja potpisa te je Državni zavod za statistiku, uz statističku grešku od 1,31 posto, utvrdio da je prikupljeno 683.948 potpisa birača, odnosno, više od 10 posto od ukupnog broja upisanih birača u Republici Hrvatskoj.

Člankom 87. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske propisano je da Hrvatski sabor može raspisati referendum o prijedlogu za promjenu Ustava, o prijedlogu zakona ili o drugom pitanju iz svog djelokruga, a člankom 87. stavkom 3. da će Hrvatski sabor raspisati referendum u skladu sa zakonom ako to zatraži deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj.

Izjašnjavanje o pitanju iz točke II. ove Odluke provodi se kako bi birači u skladu s Ustavom Republike Hrvatske neposredno donijeli odluku o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske.

IV.

Državni referendum će se održati dana 01. prosinca 2013. godine.

V.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Narodnim novinama“.

Klasa:  
Zagreb,

HRVATSKI SABOR  
Predsjednik  
Hrvatskoga sabora  
Josip Leko

## O B R A Z L O Ž E N J E

### I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ODLUKA DONOSI

Člankom 87. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 56/1990., 135/1997., 8/1998. – pročišćeni tekst, 113/2000., 124/2000. – pročišćeni tekst, 28/2001., 41/2001. – pročišćeni tekst, 55/2001. – ispravak, 76/2010. i 85/2010. - pročišćeni tekst) propisano je da Hrvatski sabor može raspisati referendum o prijedlogu za promjenu Ustava, o prijedlogu zakona ili o drugom pitanju iz svog djelokruga, a člankom 87. stavkom 3. Ustava Republike Hrvatske da će Hrvatski sabor raspisati referendum u skladu sa zakonom, ako to zatraži deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj.

Navedene odredbe članka 87. stavka 1. i 3. Ustava Republike Hrvatske sadržane su i u članku 3. stavku 2. i 4. Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, broj 33/1996., 92/2001., 44/2006., 58/2006., 69/2007. i 38/2009.). Odredbom članka 9. stavka 1. navedenog Zakona propisano je da se referendum raspisuje odlukom, a člankom 5. stavkom 1. istog Zakona da na državnom referendumu imaju pravo sudjelovati hrvatski državljani. Sukladno stavku 2. istog članka, hrvatski državljani imaju pravo sudjelovati na referendumu i ako se u vrijeme održavanja referenduma zateknu izvan granica Republike Hrvatske na način da se izjašnjavaju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske u državama u kojima su se zatekli ili na koji drugi način određen zakonom.

Postupak promjene Ustava propisan je u glavi IX. Ustava Republike Hrvatske, u člancima 147.-150. Temeljem članka 147. Ustava Republike Hrvatske, pravo predložiti promjenu Ustava ima najmanje jedna petina zastupnika u Hrvatskom saboru, Predsjednik Republike i Vlada Republike Hrvatske. Člankom 148. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske propisano je da Hrvatski sabor odlučuje hoće li pristupiti promjeni Ustava većinom glasova svih zastupnika, a stavkom 2. istog članka da Nacrt promjene Ustava utvrđuje Hrvatski sabor većinom glasova svih zastupnika. O promjeni Ustava, temeljem odredbe članka 149. Ustava Republike Hrvatske, odlučuje Hrvatski sabor dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika. Naposljetku, člankom 150. Ustava Republike Hrvatske propisano je da promjenu Ustava proglašava Hrvatski sabor. Imajući u vidu postupak promjene Ustava koji je propisan u glavi IX., kao i odredbe članka 87. stavka 1. i 3. Ustava Republike Hrvatske o raspisivanju referenduma, birači mogu, u skladu s Ustavom, neposredno donijeti odluku o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske.

Temeljem članka 8.g stavka 1. Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave, Organizacijski odbor Građanske inicijative „U ime obitelji“ uputio je predsjedniku Hrvatskoga sabora zahtjev za raspisivanje državnog referenduma s referendumskim pitanjem: „*Jeste li za to da se u Ustav RH unese odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca?*“ (u daljnjem tekstu: Zahtjev), aktom pod brojem Klasa: 014-01/13-01/03, Urbroj: 363-13-02, od 14. lipnja 2013. godine. Uz Zahtjev, sukladno odredbi članka 8.g stavka 2. navedenog Zakona, dostavljeni su i svi popisi kojima se dokazuje da je raspisivanje referenduma zatražio potreban broj birača.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav raspravio je Zahtjev na svojoj 42. sjednici održanoj 9. srpnja 2013. kao matično radno tijelo Hrvatskoga sabora, na temelju nadležnosti iz odredbe članka 60. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013.) kojom je propisano da u postupku raspisivanja referenduma, ako to zatraži Ustavom propisan broj birača, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav priprema prijedloge odgovarajućih akata. U okviru navedene nadležnosti, zadatak Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio je utvrditi jesu li ispunjene pretpostavke za raspisivanje referenduma propisane člankom 87. stavcima 1.-3. Ustava Republike Hrvatske.

S obzirom na to da važećim zakonom koji uređuje pitanje referenduma u Republici Hrvatskoj nije propisano tko obavlja provjeru broja i vjerodostojnost potpisa birača, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, imajući u vidu dosadašnju praksu, jednoglasno je (8 glasova „ZA“) predložio Hrvatskom saboru da donese sljedeći zaključak: *„Na temelju članka 127. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, poziva se Vlada Republike Hrvatske da provjeri broj i vjerodostojnost potpisa birača iz Zahtjeva za raspisivanje referenduma, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavio Organizacijski odbor Građanske inicijative „U ime obitelji“ te da izvješće o provedenoj provjeri dostavi Hrvatskom saboru.“*

Također, Odbor je većinom glasova (7 glasova „ZA“ i 1 glas „PROTIV“), donio sljedeći zaključak: *„Poziva se Organizacijski odbor Građanske inicijative „U ime obitelji“ da se očituje da li je tekst koji glasi: „Pod pretpostavkom da predmetna odluka bude donesena na referendumu, predlaže se da neposrednom voljom naroda izglasana odredba Ustava: „Brak je životna zajednica žene i muškarca.“, bude uglavljena u čl. 62. st 2. Ustava RH, dok dosadašnji st. 2. čl 62. Ustava RH postaje stavak 3. istog članka Ustava RH.“, bio predmet prikupljanja potpisa birača ili je određen naknadno.“*

U očitovanju Organizacijskog odbora Građanske inicijative „U ime obitelji“, koji je Odbor za Ustav zaprimio dana 26. srpnja 2013. godine pod brojem Klasa: 014-01/13-01/04, Urbroj: 363-13-04, istaknuto je da je od početne objave referenduskog pitanja, do naznake na Zahtjevu za raspisivanje državnog referenduma korištena ista rečenica s upitnikom, a koja glasi: *„Jeste li za to da se u Ustav RH unese odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca?“*. Nadalje, u očitovanju se navodi da u istom Zahtjevu postoji dodatan prijedlog *„Pod pretpostavkom da predmetna odluka bude donesena na referendumu...“* o uglavljivanju odredbe s definicijom braka u konkretan stavak Ustava RH, ali da takav prijedlog nije ni u kakvom gramatičkom i smislenom doticaju s citiranim referenduskim pitanjem, već da služi kao pravno-tehničko olakšavanje postupanja nakon izglasavanja referendumske odluke. Pored toga, u očitovanju je istaknuto da referendusko pitanje nije mijenjano ni na koji način, što je lako razvidno iz dostavljenih potpisnih knjiga i usporedbom s identičnim pitanjem u Zahtjevu za raspisivanje državnog referenduma od 14. lipnja 2013. godine.

Na temelju zaključka Hrvatskoga sabora pod brojem Klasa: 014-01/13-01/03, Urbroj: 6511-13-06, od 15. srpnja 2013., kojim se poziva Vlada Republike Hrvatske da provjeri broj i vjerodostojnost potpisa birača iz Zahtjeva, Vlada Republike Hrvatske donijela je Zaključak pod brojem Klasa: 022-03/13-07/219, Urbroj: 50301-09/09-13-2, od 1. kolovoza 2013., kojim se zadužuju Ministarstvo uprave i Državni zavod za statistiku za provjeru broja i vjerodostojnosti potpisa birača iz Zahtjeva za raspisivanje referenduma Građanske inicijative „U ime obitelji“. Navedenim zaključkom Vlade Republike Hrvatske određeno je da se provjera broja i vjerodostojnosti potpisa birača provodi na slučajnom uzorku koji utvrđuje Državni zavod za statistiku, a za organizaciju te provjere zaduženo je Ministarstvo uprave, koje je zaduženo i da o izvršenoj provjeri izvijesti Vladu Republike Hrvatske.

U Izvješću o provedbi provjere broja i vjerodostojnosti potpisa birača iz Zahtjeva za raspisivanje referenduma Građanske inicijative „U ime obitelji“, koji je Hrvatski sabor zaprimio od Vlade Republike Hrvatske 12. rujna 2013. godine, pod brojem Klasa: 014-01/13-01/03, Urbroj: 50-13-08, navedeno je da je Ministarstvo uprave od 13. do 14. kolovoza 2013. organiziralo pregled dostavljenog materijala, popisalo serijske brojeve potpisnih knjiga te utvrdilo da se u 52 dostavljene kutije nalazi 18.186 potpisnih knjiga s ukupno 762.816 potpisa. Nadalje, navedeno je da je u suradnji s Državnim zavodom za statistiku utvrđen slučajni uzorak veličine 22.322 potpisa iz 512 potpisnih knjiga iz ukupne populacije od 762.816 prikupljenih potpisa, što je dovoljna veličina da bi se metodološki precizno procijenio ukupan broj ispravnih (vjerodostojnih) i neispravnih potpisa u ukupnoj populaciji (prikupljenim potpisima) prema rezultatima provjere slučajnog uzorka potpisnika. Provjerom potpisa u slučajnom uzorku utvrđeno je da je 20.005 potpisa ispravno, dok je 2.317 potpisa bilo neispravno. Provjera potpisa obavljena je tako da se provodila usporedba imena i prezimena i OIB-a (JMBG-a) na potpisnom listu, pri čemu su ispravnim potpisima smatrani oni potpisi kod kojih su se ta dva podatka poklapala.

Temeljem rezultata provjere uzorka Državni zavod za statistiku ocjenjuje da u ukupnoj populaciji od 762.816 potpisa ima 683.948 vjerodostojnih potpisa s uzoračkom greškom procjene od 8.943 potpisa ili 1,31% u relativnom iznosu, što je 89,66% ukupnog broja prikupljenih potpisa. Isto tako, s pouzdanošću od 95% procjenjuje se da se ukupan broj vjerodostojnih (ispravnih) potpisa (od ukupnog broja prikupljenih) kreće između 665.995 i 701.902 potpisa, odnosno da s vjerojatnošću većom od 99% zadovoljava potreban kriterij od 10% od ukupnog broja birača.

Slijedom svega navedenog, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav na svojoj 50. sjednici, održanoj 23. listopada 2013. većinom glasova (7 glasova „ZA“, 3 glasa „PROTIV“ i 2 „SUZDRŽANA“ glasa) predložio je Hrvatskom saboru da, na temelju odredbe članka 81. Ustava i članka 3. Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave, donese odluku o raspisivanju državnog referenduma.

## **II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI**

### **Uz točku I.**

U točki I. ove Odluke utvrđuje se da Hrvatski sabor, u skladu sa svojim ovlastima utvrđenim Ustavom Republike Hrvatske i Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave, raspisuje državni referendum u Republici Hrvatskoj radi donošenja odluke o referendumskom pitanju utemeljenom na Zahtjevu za raspisivanje državnog referenduma Građanske inicijative „U ime obitelji“ da se pristupi promjeni Ustava Republike Hrvatske, na način da se u Ustav Republike Hrvatske unese definicija braka kao životna zajednica žene i muškarca.

### **Uz točku II.**

Točkom II. utvrđuje se referendumsko pitanje o kojem će birači odlučivati na referendumu.

### **Uz točku III.**

Predmetnom točkom obrazlažu se razlozi zbog kojih se provodi izjašnjavanje o referendumskom pitanju odnosno utvrđuje da se izjašnjavanje o referendumskom pitanju provodi kako bi birači, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, neposredno donijeli odluku o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske.

### **Uz točku IV.**

Odredbom se utvrđuje datum održavanja referenduma.

### **Uz točku V.**

Određuje se dan stupanja na snagu predmetne Odluke kao i da će se, sukladno odredbi članka 10. stavka 1. Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave, ova Odluka objaviti u „Narodnim novinama“.

## **III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU REFERENDUMA**

Za provedbu ovog državnog referenduma biti će potrebno u državnom proračunu Republike Hrvatske osigurati sredstva u iznosu od 47.000.000,00 kuna.